

Sygn. akt I BP 4/11

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska

SSN Zbigniew Hajn (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Tomasza K., Józefa T.
przeciwko G4S Cash Centres Spółce z o. o.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 stycznia 2012 r.,
skargi powodów o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 31 marca 2011 r.,

oddala skargę.

Uzasadnienie

Wyrokiem z 22 grudnia 2003 r. Sąd Rejonowy zasądził od strony pozwanej „Falck-BSA” sp. z o.o. na rzecz: (-) Józefa T. 1.899,59 zł tytułem wyrównania

wynagrodzenia urlopowego, 8.596,14 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia za pracę świadczoną w godzinach nadliczbowych, 7.850 zł tytułem dodatku funkcyjnego; (-) Bogdana R. z tych samych tytułów odpowiednio 1.800 zł, 10.342,95 zł oraz 10.800 zł i (-) Tomasza K. odpowiednio 1.680 zł, 9.050 zł oraz 5.400 zł. Sąd oddalił w pozostałym zakresie roszczenia powodów, w tym roszczenia o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem wypowiedzenia warunków pracy i płacy.

Wyrokiem z 2 grudnia 2004 r. Sąd Okręgowy, po rozpoznaniu apelacji powodów i strony pozwanej, uchylił powyższy wyrok Sądu Rejonowego w punkcie I ppkt a tiret trzecie, w ppkt b tiret trzecie, w ppkt c tiret drugie oraz w punkcie II i III w części obejmującej roszczenia powoda Tomasza K. oraz Józefa T. o odszkodowanie i roszczenia Bogdana R. o przywrócenie do pracy i zapłatę wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z 16 lipca 2008 r. Sąd Rejonowy, zasądził w punkcie I od strony pozwanej G4S Cash Centres Sp. z o.o. na rzecz (-) Tomasza K.: 6.343,32 zł tytułem odszkodowania oraz 5.400 zł tytułem dodatku funkcyjnego z odsetkami ustawowymi od 17 lipca 2008 r., (-) Józefa T. 2.616,78 zł tytułem odszkodowania oraz 7.850 zł tytułem dodatku funkcyjnego z ustawowymi odsetkami od 17 lipca 2008 r., (-) Bogdana R. 6.842,70 zł oraz 10.800 zł tytułem dodatku funkcyjnego wraz z ustawowymi odsetkami od 17 lipca 2008 r. W punkcie II wyroku Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powodów po 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, oddalił powództwa w pozostałej części - punkt III wyroku oraz nadał wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności do kwot 2.144,44 zł, 2.616,78 zł, 2.280, 90 zł.

Apelacje od powyższego wyroku wywiodły obie strony. Strona powodowa zaskarżyła wyrok w zakresie punktu III w części dotyczącej oddalenia roszczeń powodów o zasądzenie odsetek ustawowych od zasądzonych wyrokiem pretensji głównych, tj. za okres przypadający przed i po dacie ogłoszenia wyroku sądu pierwszej instancji, a także w zakresie rozstrzygnięcia co do roszczeń odsetkowych uwzględnionych w pkt I zaskarżonego wyroku, w takim zakresie, w jakim orzeczenie co do odsetek nie nadaje się do wykonania z uwagi na brak wskazania, do jakiej daty należy liczyć odsetki ustawowe. Powodowie zarzucili naruszenie art.

481 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez błędne zasądzenie odsetek ustawowych, należnych od zasądzonych wyrokiem pretensji głównych, tj. jedynie za okres od dnia następnego po ogłoszeniu zaskarżonego wyroku do bliżej nie oznaczonej w wyroku daty, podczas gdy odsetki należały się powodom od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także art. 328 § 2 k.p.c., przez niezamieszczenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku żadnych wywodów, które wyjaśniałyby motywy, jakimi kierował się Sąd Rejonowy rozstrzygając żądanie zasądzenia na rzecz powodów ustawowych odsetek. Powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku, przez zasądzenie od strony pozwanej na rzecz każdego z nich ustawowych odsetek od zasądzonych wyrokiem pretensji głównych, za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty

Postanowieniem z 15 grudnia 2008 r. Sąd Rejonowy odrzucił apelację strony pozwanej co do rozstrzygnięcia roszczenia powoda Józefa T. i Bogdana R., przez co przedmiotem dalszego postępowania pozostały zarzuty tej apelacji skierowane przeciwko wyrokowi Sądu pierwszej instancji w części, w jakiej zasądził on odszkodowanie na rzecz powoda Tomasza K.

Wyrokiem zaskarżonym rozpoznawaną skargą Sąd Okręgowy oddalił apelacje obydwu stron i zniósł koszty postępowania między nimi. Uzasadniając oddalenie apelacji powodów Sąd wskazał, że zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c., podstawą zasądzenia odsetek jest żądanie strony uprawnionej. Tymczasem w niniejszej sprawie strona powodowa zgłosiła żądanie zasądzenia odsetek dopiero na rozprawie w dniu 24 czerwca 2008 r. Tym samym brak było podstaw do zasądzenia odsetek od dnia wniesienia pozwu, zważywszy w szczególności, że zgodnie z art. 321 § 1 k.p.c. sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem ani zasądzać ponad żądanie. Zdaniem Sądu nie mieli również racji powodowie zarzucając, że brak określenia w wyroku chwili, do której należą się odsetki, uniemożliwia wykonanie wyroku. Wskazać należy, że już z samego brzmienia art. 481 k.c. wynika, że odsetki ustawowe za zwłokę należą się za okres do chwili spełnienia świadczenia a więc do dnia zapłaty. Od chwili spełnienia świadczenia dłużnik nie pozostaje bowiem w zwłoce, a zobowiązanie wygasa. Brak zamieszczenia w sentencji wyroku wyrażenia „do dnia zapłaty” nie miał więc

znaczenia dla oceny prawidłowości orzeczenia i nie stanowił przeszkód w jego wykonaniu.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony skargą na niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego w części obejmującej oddalenie przez Sąd Okręgowy apelacji powoda Tomasza K. i apelacji powoda Józefa T. w zakresie odnoszącym się do żądania zasądzenia odsetek ustawowych od zasądzonych przez Sąd pierwszej instancji pretensji głównych, za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia wyroku sądu pierwszej instancji.

Skarżący zarzucili wyrokowi Sądu drugiej instancji: (I) Naruszenie przepisów postępowania, które spowodowało niezgodność orzeczenia z prawem, a mianowicie art. 321 § 1 k.p.c., przez błędne przyjęcie, że w świetle zawartego w tym przepisie unormowania, data zgłoszenia roszczenia o zapłatę odsetek przed sądem pierwszej instancji, ma jakiegokolwiek znaczenie dla formalnej możliwości i zasadności uwzględnienia tego roszczenia przez sąd; (II) Naruszenie prawa materialnego, które spowodowało niezgodność orzeczenia z prawem, tj. art. 481 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez niewłaściwe zastosowanie tego przepisu, polegające na uznaniu za bezpodstawne roszczenia powodów o zapłatę odsetek ustawowych za zwłokę za okres od dnia wniesienia pozwu, do dnia ogłoszenia wyroku sądu pierwszej instancji, pomimo tego, że nie istnieje żadna norma prawna, która pozbawiała by powodów prawa do odsetek za wskazany okres.

Skarżący wnieśli o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z prawem, tj. z art. 321 § 1 k.p.c. oraz art. 481 k.c. w związku z art. 300 k.p., w części obejmującej oddalenie przez Sąd Okręgowy apelacji powoda Tomasza K. i apelacji powoda Józefa T. w zakresie odnoszącym się do żądania zasądzenia odsetek ustawowych od zasądzonych przez Sąd pierwszej instancji pretensji głównych, za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia wyroku sądu pierwszej instancji, a także o zasądzenie na rzecz powodów kosztów procesu związanych z wniesieniem skargi, w tym kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych.

W uzasadnieniu podstaw skargi pełnomocnik powodów wskazał, że art. 321 § 1 k.p.c. mógłby sprzeciwiać się uwzględnieniu roszczenia odsetkowego jedynie wówczas, gdyby roszczenie takie w ogóle nie zostało przed sądem pierwszej instancji zgłoszone, lub też zostało zgłoszone w węższym zakresie, niż to następnie

wskazano we wnioskach apelacji. Przepis ten jest natomiast jedyną wskazaną przez Sąd Okręgowy podstawą prawną, ze względu na którą Sąd ten oddalił apelację powoda. Sąd Okręgowy nie wskazał w szczególności na fakt przedawnienia roszczenia odsetkowego albo na nieprzysługiwanie powodowi roszczenia o zapłatę odsetek z jakichkolwiek innych przyczyn. W sprawie niniejszej kwestia prawidłowości omawianego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego była przedmiotem kontroli Sądu Najwyższego na skutek skargi kasacyjnej powoda Bogdana R., któremu - ze względu na wartość przedmiotu sporu - przysługiwało prawo do wniesienia takiej skargi. W sprawie tej Sąd Najwyższy, wyrokiem z 12 stycznia 2010 r., I PK 131/09, uchylił w stosunku do Bogdana R. zaskarżony wyrok. Skarga ta opierała się na podstawach naruszenia tych samych przepisów prawa, na które wskazują podstawy niniejszej skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie może być uwzględniona, ponieważ w jej świetle nie ma podstawy do stwierdzenia, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z prawem.

Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c., skarga powinna zawierać przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie. Z kolei według art. 424⁴ k.p.c., skargę można oprzeć na podstawie naruszeń prawa materialnego lub przepisów postępowania, które spowodowały niezgodność wyroku z prawem, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda. Spełnienie wymagania przytoczenia podstaw skargi i ich uzasadnienia polega, podobnie jak w przypadku skargi kasacyjnej, na tym, że skarżący powinien wskazać, na której z przewidzianych w art. 424⁴ k.p.c. podstaw opiera skargę, następnie przytoczyć - oznaczone numerem artykułu (paragrafu, ustępu) ustawy - naruszone przepisy prawa i wyjaśnić, na czym ich naruszenie polega. Pełnomocnik skarżącego, sporządzając skargę, powinien również mieć na uwadze, że przy rozpoznaniu skargi Sąd Najwyższy jest związany granicami zaskarżenia oraz wskazanymi w niej podstawami (art. 424¹⁰ k.p.c.).

Pełnomocnik skarżących spełnił wskazane wyżej wymagania odnoszące się do określenia podstawy skargi jedynie w stopniu umożliwiającym jej przyjęcie do

rozpoznania. Przytoczył bowiem formalnie poprawnie przepis w ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania oraz zawarł w skardze uzasadnienie jej podstaw. Spełnienie tych minimalnych wymagań nie daje jednak, jak wskazano, podstaw do stwierdzenia niezgodności zaskarżonego wyroku z prawem. Wynika to z nietrafności zarzutu naruszenia art. 321 § 1 k.p.c., nieprawidłowego określenia podstawy naruszenia prawa materialnego oraz braku wyjaśnienia, na czym polegało naruszenie przez zaskarżony wyrok prawa materialnego. Art. 321 § 1 k.p.c. stanowi, że sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Skarżący nie zarzucają jednak, że w zaskarżonym orzeczeniu Sąd wyrokował w przedmiocie nieobjętym żądaniem lub zasądził ponad żądanie, lecz to, że oddalając apelacje powodów zaakceptował wyrok Sądu pierwszej instancji zasądzający odsetki od należnych kwot poniżej ich żądań. Nie można więc przyjąć, że art. 321 § 1 k.p.c. został w ogóle naruszony, nawet jeśli Sąd Okręgowy źle go zrozumiał. Poza tym, pełnomocnik skarżących, przypisując Sądowi Okręgowemu, jako sądowi drugiej instancji, naruszenie tego przepisu, nie powołał art. 391 § 1 k.p.c., który pozwala przypisać obowiązki wynikające z niego tj., z 321 § 1 k.p.c. sądowi drugiej instancji. Odnośnie do podstawy naruszenia prawa materialnego, należy wskazać, że Autor skargi powołał w jej petitum w całości art. 481 k.c., nie zwracając uwagi na to, że unormowanie to składa się z trzech paragrafów dotyczących różnych kwestii, a Sąd Najwyższy, będąc związany podstawami skargi (art. 424¹⁰ k.p.c.), nie może domyślać się, o który z tych przepisów pełnomocnikowi strony chodzi. Prawidłowe wskazanie przepisu prawa, którego naruszenie skarżący zarzuca nie nastąpiło również w uzasadnieniu podstaw skargi, w którym kwestię naruszenia 481 k.c. w związku z art. 300 k.p., mającą podstawowe znaczenie w sprawie, w ogóle pominięto, a przepis ten nie został w tej części skargi nawet wymieniony. Zamiast tego pełnomocnik skarżących podniósł, że kwestia prawidłowości omawianego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, była przedmiotem kontroli Sądu Najwyższego na skutek skargi kasacyjnej powoda Bogdana R., a Sąd Najwyższy, wyrokiem z 12 stycznia 2010 r., I PK 131/09, uchylił w stosunku do niego zaskarżony wyrok. Wynika stąd, że Autor skargi uznał, że odesłanie do wyroku Sądu Najwyższego wydanego w wyniku skargi kasacyjnej złożonej w sprawie Bogdana R., a więc w

innej sprawie, zwalnia go z uzasadnienia podstaw skargi w niniejszej sprawie wywołanej skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku. Pełnomocnik skarżących zdaje się uważać, że Sąd Najwyższy sam powinien dopasować i odpowiednio zastosować argumentację przedstawioną w uzasadnieniu powołanego wyroku z 12 stycznia 2010 r. (I PK 131/09) do niniejszej skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem, dobrać do niej odpowiednio okoliczności sprawy powodów Tomasza K. i Józefa T. i wydać wyrok zgodny z żądaniem skarżących. Przyjęcie takiego założenia przez Autora skargi narusza, co oczywiste, podstawowe wymagania uzasadnienia podstaw skargi. Uzasadnienie podstaw skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku nie może polegać na odesłaniu Sądu Najwyższego do lektury uzasadnienia wyroku wydanego w innej sprawie, nawet gdy wyrok ten został wydany w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej współuczestnika postępowania apelacyjnego poprzedzającego wydanie zaskarżonego wyroku. Poza tym Autor skargi nie wziął pod uwagę, że zgodnie z ukształtowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia może być skuteczna tylko wtedy, gdy wskazane w niej naruszenie prawa ma charakter kwalifikowany i elementarny. W szczególności, niezgodność orzeczenia z prawem powodująca odpowiedzialność odszkodowawczą Państwa musi polegać na oczywistej obrazie prawa (wyroki SN z: 24 lipca 2006 r., I BP 1/2006, OSNP 2007 nr 15-16, poz. 216 i tam powołane orzeczenia; 7 kwietnia 2010 r., II BU 16/09, LEX nr 602214). Uzasadnienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku musi więc uwzględniać, że podstawą stwierdzenia tej niezgodności przez Sąd Najwyższy jest kwalifikowane i elementarne naruszenie prawa, co stawia przed pełnomocnikiem skarżącego wymóg uzasadnienia takiego charakteru tych naruszeń. Rozpatrywana skarga nie spełnia tego wymagania. Co więcej, jak już wskazano, pełnomocnik skarżących w ogóle nie sformułował zarzutu naruszenia prawa materialnego w sposób wymagany w przepisach o skardze, a także nie wykazał naruszenia prawa przez zaskarżony wyrok.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy, na podstawie art. 424¹¹ k.p.c., orzekł jak w sentencji.